

POSTANOWIENIE

23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 23 stycznia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku S.K. i B.R.

z udziałem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie - RZGW w K. i G.L.

o zasiedzenie nieruchomości,

na skutek skargi kasacyjnej S.K. i B.R.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z 11 maja 2022 r., III Ca 715/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił apelację wnioskodawcy S. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Targu z 22 lipca 2020 r., w którym Sąd oddalił wniosek S. K. i B. R. o stwierdzenie zasiedzenia.

Wnioskodawcy wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz ze względu na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zdaniem skarżących skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sądy pierwszej i drugiej instancji nie rozpoznały istoty sprawy na skutek nieuprawnionego, bezzasadnego oddalenia wniosków dowodowych wnioskodawców. Według

skarżących w sprawie występuje jeszcze istotne zagadnienie prawne o charakterze proceduralnym, sprowadzające się w istocie do rozstrzygnięcia, w jakim zakresie inicjatywa dowodowa w postępowaniu nieprocesowym o zasiedzenie spoczywa na wnioskodawcy, a w jakim sąd powinien działać z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wówczas, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze jest dostrzegalna *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w

postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. postanowienia SN: z 29 listopada 2022 r., I CSK 4912/22; z 30 listopada 2022 r., I CSK 2735/22; z 20 października 2023 r., I CSK 1612/23; z 26 października 2023 r., I CSK 76/23; 31 października 2023 r., I CSK 4805/22).

Skarżący nie wykazali kwalifikowanej wadliwości zaskarżonego orzeczenia w opisanym powyżej rozumieniu. Wadliwości takiej nie spowodowało w szczególności oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z oględzin oraz opinii biegłego geodety na okoliczność sporządzenia projektu podziału nieruchomości objętej wnioskiem. W tej mierze przekonująca była argumentacja Sądu Okręgowego, zgodnie z którą wskazany wniosek był niecelowy ze względu na niewykazanie przesłanek zasiedzenia w stosunku do jakiegokolwiek części działki, a także z powodu przeprowadzenia już odpowiednich dowodów w postępowaniu przed Sądem Rejonowym.

Dodatkowo należy wskazać, że nierozpoznanie istoty sprawy stanowi wadę braną pod uwagę w ramach kontroli orzeczeń sądu pierwszej instancji w postępowaniu apelacyjnym (art. 386 § 4 k.p.c.). Zarzut tego rodzaju wadliwości nie odnosi się natomiast do orzeczenia sądu drugiej instancji i nie może stanowić usprawiedliwionej podstawy skargi kasacyjnej (zob. wyroki SN: z 14 lutego 2001 r., I PKN 247/00; z 2 października 2020 r., III CSK 179/18; 28 lutego 2023 r., II CSKP 594/22, OSNC 2023, nr 10, poz. 98).

Odnosząc się do drugiej przedstawianej przez skarżących przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, podkreślić należy, iż istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na tle której zostało sformułowane, a także innych potencjalnych lub rzeczywiście toczących się spraw. Skarżący powinien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację. Zagadnienie prawne nie może odnosić się do

subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. np. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17). Powinno ono zostać sformułowane na tle dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN z 31 października 2023 r., I CSK 4205/22, i z 16 listopada 2023 r., I CSK 3355/23).

Skarżący, formułując zagadnienie dotyczące inicjatywy sądu w zakresie gromadzenia materiału dowodowego w sprawie o zasiedzenie, pomijają, że w judykaturze Sądu Najwyższego występuje utrwalony już pogląd, zgodnie z którym sąd nie ma obowiązku prowadzenia z urzędu postępowania dowodowego w celu ustalenia okoliczności istotnych z punktu widzenia wnioskodawcy. Obowiązek wskazania faktów i dowodów na potwierdzenia zaistnienia przesłanek zasiedzenia spoczywa na zainteresowanym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zawarte w art. 610 § 1 k.p.c. odesłanie do przepisów o stwierdzeniu nabycia spadku dotyczy jedynie regulacji odnoszących się do ogłoszenia i orzeczenia, nie obejmuje natomiast przewidzianego w art. 670 § 1 k.p.c. obowiązku ustalania z urzędu kręgu uprawnionych (zob. uchwałę SN z 12 czerwca 1986 r., III CZP 28/86, OSNC 1987, nr 5-6, poz. 74; postanowienia SN: z 13 października 2010 r., I CSK 582/09; z 15 września 2011 r., II CSK 657/10; z 22 stycznia 2018 r., I CSK 205/17, i z 24 czerwca 2021 r., II CSK 175/21).

Ze wskazanych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(r.g.)

[ms]

